

***Lämpimästi tervetuloa opinto-ohjauksen aamukahveille!
Hjärtligt välkommen till morgonkaffe om elev- och
studiehandledning!***

Turvallisemman tilan periaatteet opinto-ohjauksen aamukahveilla

- **Kuuntele ja opi.** Ota vastaan uudet aiheet ja näkökulmat ennakkoluulottomasti. Suhtaudu asioihin ja tilanteisiin mahdollisuutena oppia uutta ja kehittyä.
- **Anna tilaa.** Tunnista, millaisessa roolissa ja asemassa olet eri tilanteissa. Ole aktiivisesti läsnä ja mahdollista omalla toiminnallasi myös muiden osallistuminen.
- **Ole kunnioittava ja asiallinen.** Kunnioitusta voi ilmaista asiallisella uteliaisuudella. Jos et ymmärrä jotain toista osallistujaa, voit esittää avoimia ja ei-arvottavia kysymyksiä.
- **Ole vastuussa omasta toiminnastasi ja käytöksestäsi.** Ole tietoinen, että toiminnallasi on vaikutus toisiin ihmisiin hyvistä aikomuksistasi huolimatta.

Principerna för tryggare rum under morgonkaffe-evenemanget

- **Lyssna och lär.** Var öppen för nya ämnen och perspektiv. Se saker och situationer som möjligheter att lära dig nya saker och växa.
- **Ge rum.** Var medveten om vilken roll och position du har i olika situationer. Var aktivt närvarande och gör det möjligt för andra att delta genom dina egna handlingar.
- **Var respektfull och saklig.** Respekt kan uttryckas genom genuin nyfikenhet. Om du inte förstår något som en annan deltagare säger kan du ställa öppna frågor utan att döma.
- **Ta ansvar för din egen aktivitet och ditt eget uppförande.** Var medveten om att dina handlingar påverkar andra människor, oavsett dina goda intentioner.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kouluun kiinnittyminen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy

Skolengagemang och att förebygga mobbning

Jukka Vetoniemi
Christine Söderek

Miksi oppilas on poissa?

Varför är elever frånvarande?

- Koulupoissaolojen taustalla on tunnistettu lukuisia syytekijöitä, jotka voivat altistaa koulupoissaoloille, kiihdyttää poissaolojen lisääntymistä ja/tai ylläpitää oppilaan poissaolokäyttäytymistä. Syytekijöitä voidaan tarkastella:
 - **yksilönäkökulmasta**, joita ovat esimerkiksi oppilaan oppimisvaikeudet, neuropsykiatriset haasteet sekä mielenterveysongelmat
 - **vanhemmuus- ja perhetekijöiden** näkökulmasta, joita ovat mm. perheen matala sosioekonominen asema, vanhempien mielenterveysongelmat, perherakenne ja puutteelliset vanhemmuustaidot
 - **koulutekijöiden** näkökulmasta, joihin kuuluvat esimerkiksi huono kouluilmapiiri, vertaissuhteisiin liittyvät ongelmat, kiusaaminen ja ulkopuolelle jääminen, huonot oppilas-opettajasuhteet ja ajan viettäminen muiden luvattomasti koulusta poissa olevien vertaisen kanssa.
 - **yhteisötekijöiden** näkökulmasta, joita ovat mm. turvaton naapurusto, sosiaali- ja terveystalveluiden puutteet sekä etniseen taustaan liittyvät jännitteet.
- Myös yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset ja kriisit voivat heijastua oppilaiden koulupoissaolona.
- Yksittäisten oppilaiden poissaolojen syyt ovat usein yhdistelmiä erilaisista tekijöistä.
- Det har identifierats flera orsaksfaktorer som ligger bakom frånvaro och som kan öka risken för skolfrånvaro, orsaka ökande frånvaro och/eller upprätthålla elevens frånvarobeteende. Orsaksfaktorerna kan granskas
 - ur ett **individuellt perspektiv**, till exempel elevens inlärningssvårigheter, neuropsykiatriska utmaningar och psykiska problem
 - ur ett **föräldra- och familjeperspektiv**, bland annat familjens låga socioekonomiska status, föräldrarnas psykiska problem, familjestrukturen och bristfällig föräldrakompetens
 - ur **skolans perspektiv**, till exempel dålig skolatmosfär, problem med kamratrelationer, mobbning och utanförskap, dåliga relationer mellan elever och lärare och umgänge med sådana kamrater som är olovligt frånvarande från skolan
 - ur ett **socialt perspektiv**, bland annat otryggt bostadsområde, bristfälliga social- och hälsovårdstjänster samt spänningar relaterade till etnisk bakgrund
- Också förändringar och kriser i samhället kan återspeglas i elevernas skolfrånvaro.
- Orsakerna till enskilda elevers frånvaro utgör ofta kombinationer av olika faktorer.

Yhteiset käsitteet

Koulupoissaolot

Epäsäännöllinen koulunkäynti

Kouluun
tuloon
liittyvä
ahdistus,
pyynnöt
saada olla
pois
koulusta

Toistuvat
myöhästy-
miset

Satunnaiset
yksittäiset
luvalliset tai
luvattomat
poissaolot

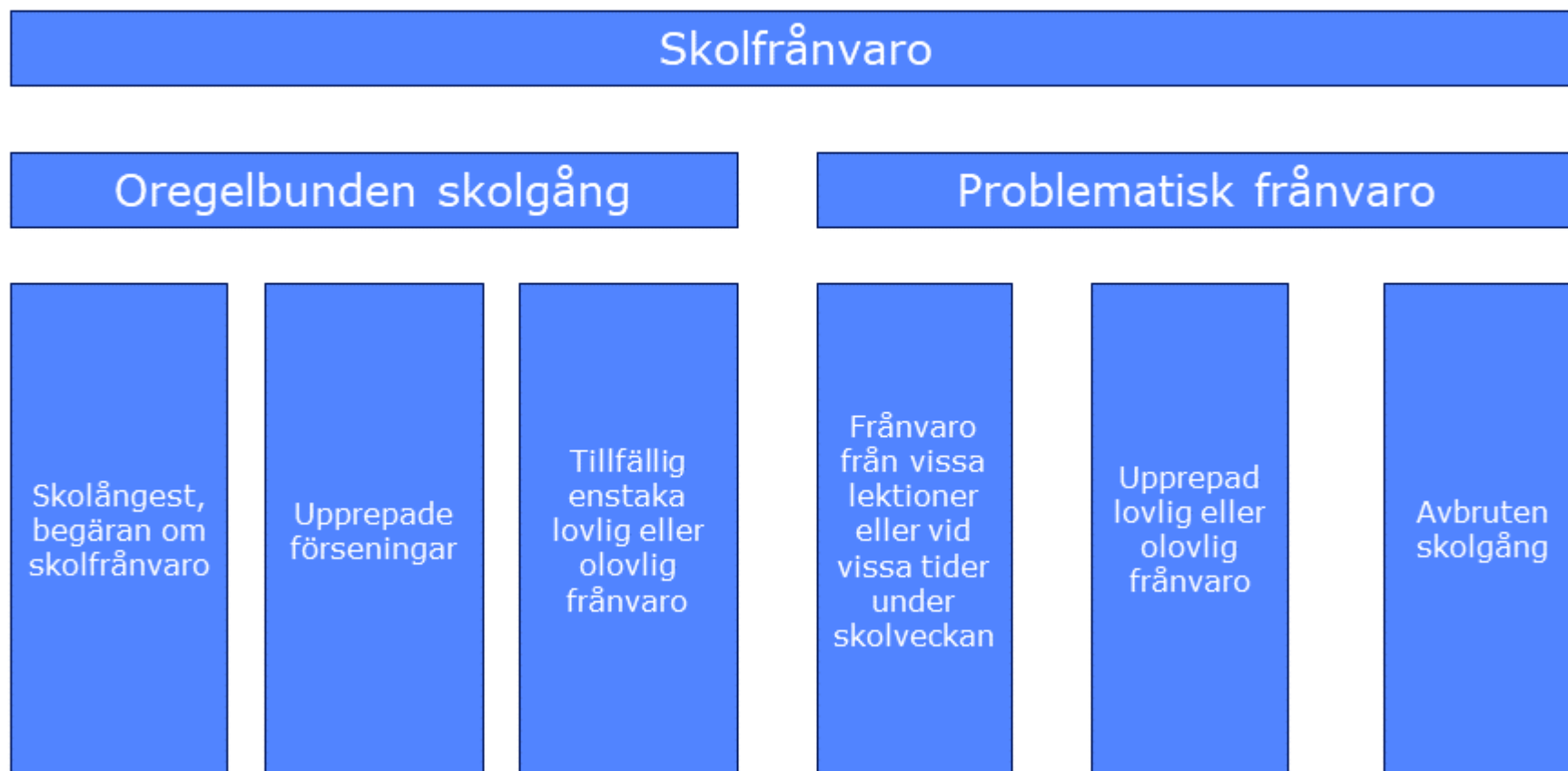
Ongelmalliset poissaolot

Poissaolo
tietyiltä
oppitunneilta
tai tiettyyn
aikaan
kouluviikkoa

Toistuvat
luvalliset tai
luvattomat
poissaolot

Koulua-
käymättö-
myys

Gemensamma begrepp

Yhteiset käsitteet

Gemensamma begrepp

Kouluun kiinnittyminen

Kouluun kiinnittyminen kuvaa oppilaan suhdetta koulunkäyntiin ja opiskeluun; se on oppilaan ja hänen kouluympäristönsä välinen vuorovaikutussuhde. Kouluun kiinnittyminen ennaltaehkäisee poissaoloja ja edistää oppimista.

Läsnäolo koulussa

Läsnäolo koulussa tarkoittaa oppilaan fyysistä läsnäoloa koulussa ja oppitunneilla lukujärjestyksen mukaisesti sekä osallistumista muuten koulupäivän ohjelmaan ja toimintaan. Läsnäolon on todettu olevan yhteydessä niin oppilaan oppimistuloksiin kuin myönteisten sosiaalisten taitojen sekä suhteiden rakentumiseen.

Koulupoissaolo

Koulupoissaoloilla tarkoitetaan tässä kaikkia niitä tilanteita, joissa oppilas ei osallistu koulutyöskentelyyn koulussa. Näihin kuuluvat sekä luvalliset että luvattomat poissaolot koulusta.

Skolengagemang

Skolengagemang beskriver elevens förhållande till skolgång och studier; det är frågan om växelverkan mellan eleven och hens skolmiljö. Skolengagemang förebygger frånvaro och främjar lärandet.

Skolnärvaro

Med *skolnärvaro* avses elevens fysiska närvaro i skolan och på lektionerna i enlighet med läsordningen samt deltagande i övrigt i program och verksamhet under skoldagen. Närvaron har visat sig ha samband med både elevernas inlärningsresultat och utvecklingen av positiva sociala färdigheter och relationer.

Skolfrånvaro

Med *skolfrånvaro* avses här alla situationer där en elev inte deltar i arbetet i skolan. Dessa omfattar både lovlig och olovlig frånvaro från skolan.

Yhteiset käsitteet

Gemensamma begrepp

Epäsäännöllinen koulunkäynti

Epäsäännöllisellä koulunkäynnillä tarkoitetaan kouluun tulemiseen ja koululäsnäoloon liittyvien haasteiden ensi merkkejä, jotka jatkuessaan voivat johtaa ongelmallisiin poissaoloihin. Näihin kuuluvat esimerkiksi toistuvat myöhästymiset, satunnaiset luvattomat poissaolot sekä toistuvat poissaolot tiettyjen oppiaineiden tunneilta tai tiettyyn aikaan.

Ongelmallinen poissaolo

Ongelmallisella poissaololla tarkoitetaan tilannetta, jossa oppilaalle on kertynyt niin paljon luvallisia tai luvattomia poissaoloja koulusta, että niiden katsotaan vaarantavan oppilaan hyvinvointia ja oppimista.

Oregelbunden skolgång

Med *oregelbunden skolgång* avses de första tecknen på utmaningar i fråga om att komma till och vara närvarande i skolan, utmaningar som kan leda till problematisk frånvaro om de fortsätter. Dessa tecken omfattar bland annat upprepade förseningar, tillfällig olovlig frånvaro och upprepad frånvaro från lektioner i vissa ämnen eller vid vissa tidpunkter.

Problematisks frånvaro

Med *problematisks frånvaro* avses en situation där en elev har samlat på sig så mycket lovlig eller olovlig frånvaro från skolan att det anses äventyra elevens välbefinnande och lärande.

Perusopetuslaki

Lagen om grundläggande utbildning

26 § Perusopetuksen suorittaminen

*Opetuksen järjestäjän tulee **ennaltaehkäistä** perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä **seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti**. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.*

26 § Fullgörande av den grundläggande utbildningen

*Utbildningsanordnaren ska **förebygga** frånvaro hos elever som deltar i den grundläggande utbildningen samt **systematiskt följa och ingripa** i frånvaron. Utbildningsanordnaren ska underrätta elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för eleven om olovlig frånvaro.*

Peruste uudistus pähkinänkuoressa

Läroplansändringen i ett nötskal

Koulunkäynnin ensisijaisuus ja läsnäolon tukeminen

Oppimisen edellytyksiä tukevalla opetusjärjestelyillä oppilaan koulupäivä voidaan rakentaa vastaamaan monenlaisia tarpeita.

Kaikkien esi- ja perusopetuksen oppilaiden on saatava tukea esimerkiksi toiminnanohjaukseen, aistikuormitukseen, vuorovaikutukseen tai oppimistyyliin. Nämä haasteet huomioidaan ja niihin vastataan erilaisin pedagogisin ratkaisuin, jotka tukevat sekä oppimista ja koulukäyntiä että hyvinvointia

Skolgångens prioritet och att stöda närvaro

Genom undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande kan man bygga upp elevens skoldag enligt varierande behov.

Alla elever inom förskoleundervisning och grundläggande utbildning ska få stöd till exempel gällande exekutiva funktioner, sensorisk överbelastning, kommunikation och inlärningsstilar. Dessa utmaningar ska beaktas och på dessa svarar man med olika pedagogiska lösningar som stöder både lärandet och skolgången samt välbefinnandet.

Kouluun kiinnittyminen, oppiminen ja hyvinvointi / Skolengagemang, lärande och välbefinnande

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet:

Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla.

- Oppilaiden kouluun kiinnittyminen on olennainen osa oppilaan menestyksestä oppimista ja kasvua. Se viittaa oppilaiden aktiiviseen osallistumiseen koulun monipuolisiin toimintoihin sekä vahvaan sitoutumiseen oppimiseen ja tavoitteisiin. Hyvin kouluun kiinnittyneet oppilaat kokevat oppimisen merkityksellisenä, panostavat opintoihinsa ja kokevat kouluun liittyvät ihmissuhteensa myönteisinä. Tämä myönteinen kiinnittyminen ohjaa oppimista ja edistää oppilaiden hyvinvointia ja kehitystä.
- Hyvä kiinnittyminen kouluun ja koulutuksen loppuun saattaminen ovat keskeisiä tekijöitä oppilaiden menestyksen kannalta. Ne luovat vahvan pohjan oppilaiden tulevaisuudelle ja auttavat ehkäisemään yhteiskunnasta syrjäytymistä.
- Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa luodaan tärkeää pohjaa läsnäolorutiineille, ja jo siellä voimme tukea niitä perheitä, joilla on haasteita säännöllisyydessä ja läsnäolossa (nukuimme myöhään).

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen:

I förebyggandet av frånvaro är stödet av skolengagemanget och skolnärvaron inriktat på både hela skolgemenskapen och den enskilda eleven.

- Elevernas skolengagemang spelar en väsentlig roll när det gäller deras framgång i lärande och tillväxt. Det handlar om att eleverna aktivt deltar i skolans mångsidiga aktiviteter och har ett starkt engagemang för lärande och målen. Elever med ett gott skolengagemang upplever att lärandet är betydelsefullt, satsar på sina studier och ser positivt på sina mänskliga relationer relaterade till skolan. Detta positiva engagemang styr elevernas lärande och främjar deras välbefinnande och utveckling.
- Ett gott skolengagemang och fullgjord utbildning är centrala faktorer när det gäller elevernas framgång. De skapar en stabil grund för elevernas framtid och bidrar till att eleverna i framtiden inte blir marginaliserade i samhället.
- Redan inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen skapas grunden för närvarorutinerna och vi har goda möjligheter att stöda de familjer som har utmaningar med regelbundenhet och närvaro (vi tog lite sovmorgon).

Opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde

Relationen mellan lärare och elev

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet:

Hyvä opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde edistää kouluun kiinnittymistä.

- Oppilaan ja opettajan välinen suhde vaikuttaa tutkimusten mukaan eniten oppilaan kouluun kiinnittymiseen. On siis tärkeää, että keskitymme koulussa päivittäin vuorovaikutuksellisiin kohtaamisiin lasten ja nuorten kanssa.
- Vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja systemaattisesti, voimme vaikuttaa ennaltaehkäisevästi koulussa havaittaviin hyvinvoinnin haasteisiin.

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen:

En god växelverkan mellan läraren och eleven främjar skolengagemanget.

- Enligt studier har förhållandet mellan eleven och läraren störst inverkan på elevens skolengagemang. Det är alltså viktigt att vi i skolan dagligen satsar på kommunikationen med barnen och de unga.
- Genom att systematiskt stärka elevernas emotionella och kommunikativa färdigheter kan vi på ett förebyggande sätt påverka de utmaningar för välbefinnandet som kan observeras i skolan.

Opettajan tärkeä rooli

Lärarens viktiga roll

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet:

Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ja didaktisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan.

Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen.

Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhuollolliseen tukeen toteutuu.

Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen:

Varje lärare har ansvar för verksamheten, lärandet och välbefinnandet i sin undervisningsgrupp. Läraren ska påverka dessa genom sina pedagogiska och didaktiska lösningar och sitt sätt att handla.

Till lärarens uppgift hör att följa med och främja elevernas lärande, arbete och välbefinnande, att värdesätta och rättvist bemöta varje elev, att upptäcka eventuella svårigheter i god tid samt att handla och stödja eleverna.

Läraren ska se till att elevernas rätt till handledning samt stöd för lärande och elevvård tillgodoses.

Det förutsätter kommunikation med eleverna och vårdnadshavarna, samarbete mellan lärarna och i synnerhet samarbete med elevvårdstjänsternas personal.

Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Emotionella och kommunikativa färdigheter

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet:

Oppilaiden vertaissuhteiden aktiivinen tukeminen, myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisyyden tunne yhteisön jäsenenä tukevat kouluun kiinnittymistä.

- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja se on koko kouluyhteisön yhteinen asia. Keskeistä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa ovat koulun aikuisten tunne- ja vuorovaikutustaidot ja näiden mallintaminen.
- Tunne- ja vuorovaikutustaidot vaikuttavat myönteisen kouluilmapiirin syntymiseen ja luovat kouluistamme sellaisia paikkoja, johon on ilo kuulua ja johon tullaan mielellään. Vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja systemaattisesti, voimme vaikuttaa ennaltaehkäisevästi koulussa havaittaviin hyvinvoinnin haasteisiin.

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen:

Aktivt stöd av elevernas kamratrelationer, positiva gemensamma erfarenheter och känslan av att tillhöra en gemenskap bidrar till deras skolengagemang.

- Att öva på emotionella och kommunikativa färdigheter i vardagliga situationer är en viktig del av skolans verksamhetskultur, och det är en gemensam sak för hela skolgemenskapen. Centralt för undervisningen i emotionella och kommunikativa färdigheter är hurdana emotionella och kommunikativa färdigheter de vuxna i skolan har och hur de vuxna fungerar som förebild för eleverna.
- De emotionella och kommunikativa färdigheterna bidrar till uppkomsten av en positiv atmosfär i skolan och gör våra skolor till platser som man gärna hör till och kommer till. Genom att systematiskt stärka de emotionella och kommunikativa färdigheterna kan vi på ett förebyggande sätt påverka de utmaningar för välbefinnandet som kan observeras i skolan.

Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Emotionella och kommunikativa färdigheter

- Tutkimuksissa koulun kaverisuhteilla on todettu olevan yhteyksiä niin kouluinnostukseen, oppimistuloksiin, tulevaisuuden tavoitteisiin kuin yleiseen hyvinvointiin koulussa ja koulun ulkopuolella.
- Oppilailta itseltään kysyttäessä ystävä- ja kaverisuhteet nousevat merkittävimmäksi hyvinvointiin koulussa vaikuttavista tekijöistä. Lisäksi vertaissuhteissa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja, saadaan palautetta omasta toiminnasta sekä omaksutaan suotuisia arvoja, normeja ja asenteita.
- Oppilaiden toisilleen antamalla sosiaalisella tuella on vahva ryhmään kiinnittävä merkitys. Kun lapsi tai nuori kokee saavansa tukea, hän tuntee kuuluvansa joukkoon. Joukkoon kuulumisen puolestaan vahvistaa emotionaalista sitoutumista ja niin sanottua vastavuoroisuuden velvoitetta. Se tarkoittaa, että yhteisön jäsen pitää luontaisena velvollisuutenaan tuen tarjoamista myös muille. Tätä voimme pitää yhtenä merkittävänä kouluun kiinnittymistä ja yhteisöllistä hyvinvointia edistävänä tekijänä.
- Studier har visat att kompisrelationerna i skolan är kopplade dels till skolentusiasm, inlärningsresultat och framtidsmål, dels till det allmänna välbefinnandet i och utanför skolan.
- Baserat på elevernas egna bedömningar hör vän- och kompisrelationerna till de viktigaste faktorerna som påverkar välbefinnandet i skolan. I kamratrelationerna övar eleverna dessutom sina kommunikativa färdigheter, får respons på det de säger och gör och tillägnar sig goda värderingar, normer och attityder.
- Det sociala stöd som eleverna ger varandra är av stor betydelse med tanke på känslan av tillhörighet. Barn eller unga som upplever att de får stöd känner grupptillhörighet. Att känna grupptillhörighet i sin tur stärker det emotionella engagemanget och den så kallade förpliktelsen till ömsesidighet. Med detta avses att en medlem i en gemenskap anser att det är en naturlig förpliktelse att erbjuda stöd också till andra. Detta kan anses vara en viktig faktor som främjar skolengagemanget och det generella välbefinnandet.

Kodin ja koulun yhteistyö

Samarbetet mellan hem och skola

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet:

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa.

- Kodin ja koulun toimiva ja luottamuksellinen yhteistyö on oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin osalta merkityksellistä. Huoltajien tietoisuutta kouluun kiinnittymisestä sekä poissaoloihin puuttumisesta tulee lisätä esimerkiksi vanhempainilloissa.
- Huoltajien tuki oppilaan koulunkäyntiin on tärkeää. Huoltajan positiivinen asenne koulua ja koulunkäyntiä kohtaan edesauttaa oppilaan kouluun kiinnittymistä ja koululäsnäoloa.
- Huoltajille tulee viestiä siitä, miksi ja miten poissaoloihin puututaan ja korostaa huoltajien tärkeää roolia oppilaan koulunkäynnin tukijana.

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen:

Samarbetet med vårdnadshavarna, samtal om betydelsen av närvaro och information om uppföljningen av frånvaro och tillvägagångssätten för att ingripa vid frånvaro stöder elevens närvaro i skolan.

- Ett fungerande och förtroendefullt samarbete mellan hemmet och skolan är viktigt för elevens lärande och skolgång. Det är viktigt att öka vårdnadshavarnas kännedom om skolengagemang och ingripande vid frånvaro, till exempel på föräldraskvällar.
- Vårdnadshavarnas stöd av elevens skolgång är viktigt. Vårdnadshavarens positiva inställning till skolan och skolgången främjar elevens skolengagemang och skolnärvaro.
- Det är viktigt att informera vårdnadshavarna om varför och hur man ingriper vid frånvaro och betona vårdnadshavarnas viktiga roll i att stödja elevens skolgång.

Kodin ja koulun yhteistyö

Samarbetet mellan hem och skola

- Hyvä yhteistyö kodin ja koulun välillä vahvistaa oppilaan oppimista, koulunkäyntiä ja hyvinvointia, mikä taas on merkittävää oppilaan kouluun kiinnittymisen ja läsnäolon kannalta. Koulun vastuulla on luoda edellytykset kodin ja koulun väliselle yhteistyölle.
- Huoltajien mukanaolo koulun arjessa ja vanhempaintoiminta ovat keskeisiä osia koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun hyvä kasvatusyhteistyö vaikuttaa myönteisesti yksittäisen oppilaan, luokan sekä koko koulun hyvinvointiin ja turvallisuuteen.
- Huoltajien on helpompi tukea lapsensa oppimista ja koulunkäyntiä, jos he saavat koululta säännöllisesti tietoa lapsen oppimisen ja koulunkäynnin etenemisestä.
- Koulun on myös tiedotettava huoltajia mahdollisista poissaoloista sekä siitä, miten koulu toimii poissaolotilanteissa. On tärkeää antaa säännöllisesti tietoa ja käydä keskustelua koulun toimintamallista koulupoissaolotilanteissa.
- Ett gott samarbete mellan hem och skola stärker elevens lärande, skolgång och välbefinnande, vilket i sin tur har betydelse för elevens skolengagemang och skolnärvaro. Skolan bär ansvar för att skapa förutsättningar för samarbetet mellan hem och skola.
- Vårdnadshavarnas delaktighet i skolans vardag och föräldraföreningens aktiviteter är en central del av skolans verksamhetskultur. Ett gott fostringssamarbete mellan hemmet och skolan inverkar positivt på välbefinnandet och tryggheten hos den enskilda eleven, klassen och hela skolan.
- Vårdnadshavare har lättare att stöda sitt barns lärande och skolgång ifall de regelbundet får information från skolan om hur barnets lärande och skolgång framskrider.
- Skolan behöver också informera vårdnadshavare om eventuell frånvaro och om hur skolan agerar vid frånvaro. Det är viktigt att regelbundet ge information och föra en diskussion om skolans verksamhetsmodell vid skolfrånvaro.

Opinto-ohjaus ja poissaolot

Elevhandedning och frånvaro

- Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.
- Koulujen tulee tunnistaa oppilaanohjauksen ja opinto-ohjaajien merkitys oppilaiden sitoutumisen ja hyvinvoinnin tukemisessa. Laaja-alaisten taitojen rakentaminen peruskoulussa on ratkaisevaa oppilaiden tulevaisuuden kannalta. Onnistunut oppilaanohjausprosessi oppimisen polulla vaikuttaa merkittävästi yksilön tulevaisuuteen.
- En uppmuntrande atmosfär inom gemenskapen stöder elevernas egna aktörskap och uppkomsten av kamratrelationer. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid stöd för närvaro vid övergångsskeden i studierna när eleven håller på att bli en del av en ny gemenskap.
- Skolorna bör identifiera elevhandedningens och elevhandedarnas betydelse i stödet av elevernas engagemang och välbefinnande. Att eleverna får en mångsidig kompetens i grundskolan är avgörande för deras framtid. En lyckad elevhandedningsprocess på inlärningsvägen har en stor betydelse för individens framtid.

Kiusaamisen ehkäisy ja poissaolot

Förebyggande av mobbning och skolfrånvaro

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet:

Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön

- Koulupoissaolojen lisääntyminen voi myös viestiä oppilaan suoraan tai välillisesti kokemasta kiusaamisesta tai syrjinnästä. Myös yksinäisyys ja yhteisön ulkopuolelle jättäminen lisäävät poissaoloriskiä merkittävästi.
- Jatkuvan ryhmäyttämisen ja yhteisöllisten toimintatapojen avulla voit lisätä oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta ja ehkäistä ryhmän ulkopuolelle jäämistä. Kiinnitä erityistä huomiota kaverisuhteiden tukemiseen oppilaan vaihtaessa koulua tai ryhmää.
- Koulun kuuluu olla paikka, jossa lapset ja nuoret tuntevat olevansa turvassa, arvostettuja ja heistä pidetään huolta. Sellainen paikka rakennetaan hyvällä kohtaamisella, laadukkaalla opetuksella mutta myös fyysisestä oppimisympäristöstä huolehtimalla.

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen:

Även förebyggande av mobbning, trakasserier, diskriminering och våld samt systematiskt ingripande i dessa stöder välbefinnandet och skolengagemanget inom gemenskapen som helhet och hos enskilda elever.

- Ökad skolfrånvaro kan också signalera att eleven direkt eller indirekt upplever mobbning eller diskriminering. Även ensamhet och utanförskap ökar risken för frånvaro avsevärt.
- Med hjälp av kontinuerlig gruppbyggnad och gemenskapsfrämjande tillvägagångssätt kan du öka interaktionen mellan eleverna och förhindra att någon hamnar utanför gruppen. Var särskilt noga med att stöda kompisrelationerna när eleverna byter skola eller grupp.
- Skolan ska vara en plats där barn och ungdomar känner sig trygga, värderade och omhändertagna. En sådan plats skapas genom ett gott bemötande och god undervisningskvalitet, men också genom den fysiska lärmiljön.

Poissaolotiedon luokitteluohje

TERVEYDELLISIIN SYIHIN LIITTYVÄ POISSAOLO	Oppilas on fyysisesti poissa koulusta (sairaana, fyysiseen ja/tai psyykkiseen terveydenhoitoon liittyvä tapahtuma / vastaanottokäynti esim. Hammaslääkäri, terapia tai leikkaus). Kirjauksen voi tehdä huoltaja tai opettaja huoltajan ilmoituksen perusteella.
ENNALTA ANOTTU VAPAA	Huoltajan ennalta anoma vapaa, myös yksittäiset oppitunnit ja koulupäivät (lomamatka, harrastukseen liittyvä poissaolo, etävanhemmalla). Opettaja kirjaa poissaolon huoltajan ilmoittaman tiedon / anomuksen perusteella.
MUU SELVITETTY POISSAOLO	Käytetään vain niissä tapauksissa, kun poissaolo ei kuulu mihinkään muuhun kategoriaan (esim. POL 36 §, omaehtoinen karanteeni, odottamaton perhetilanne). Huoltajan tai opettajan kirjaus.
LUVATON POISSAOLO, SELVITETTY	Huoltajan tai opettajan selvittämä luvattomaksi luokiteltu poissaolo (pinnaus tai yli oppitunnin kestävä myöhästyminen).
SELVITTÄMÄTÖN POISSAOLO	Koululla ei ole tietoa miksi lapsi on poissa. Poissaolo voidaan opettajan tai huoltajan toimesta selvittää ja merkinnän luokkaa muuttaa.

Klassificering av frånvaro

Anvisning för
klassificering av
frånvaro-
uppgifter,
undervisnings-
och
kulturministeriet

FRÅNVARO AV HÄLSKOSKÄL:	Eleven är fysiskt borta från skolan (sjukdom, fysisk och/eller psykisk vårdhändelse eller mottagningsbesök hos t.ex. tandläkare, terapeut eller operation). Registreringen kan göras av vårdnadshavaren eller läraren utifrån vårdnadshavarens anmälan.
LEDIGHET SOM ANHÅLLITS PÅ FÖRHAND	Vårdnadshavaren har på förhand anhållit om ledighet, också enstaka lektioner och skoldagar (semesterresa, frånvaro på grund av hobby, hos distansförälder). Läraren registrerar frånvaron utifrån information/begäran av vårdnadshavaren.
ANNAN UTREDD FRÅNVARO	Användas bara i de fall då frånvaron inte hör till någon annan kategori (t.ex. lagen om grundläggande utbildning 36 §, frivillig karantän, oväntad familjesituation). Registreras av vårdnadshavaren eller läraren.
OLOVLIG FRÅNVARO, UTREDD	Frånvaro som vårdnadshavaren eller läraren har utrett och som klassats som olovlig frånvaro (skolk eller försening som är längre än en lektion).
OUTREDD FRÅNVARO	Skolan vet inte varför barnet är borta. Frånvaron kan utredas av lärare eller vårdnadshavare och ändras till anteckning i annan kategori.

Muut kategoriat luokitteluhjeen lisäksi

Övriga kategorier förutom klassificeringsanvisningen

- **Muu koulutyö, läsnä** – Lapsi on fyysisesti koulussa, mutta luvallisesti pois oppitunnilta (opiskeluhuollon palveluissa, oppilaskunnan tehtävissä, opolla tms.) EI TILASTOIDU POISSAOLOKSI.
- **Opiskelu muualla** – Oppilas on fyysisesti pois koulusta esim. sairaalakoulussa EI TILASTOIDU POISSAOLOKSI.
- **Myöhästyminen** – Alle oppitunnin mittainen myöhästyminen kirjataan tuntimerkintänä (minuuttimäärä). EI TILASTOIDU POISSAOLOKSI.
- **Annat skolarbete, närvarande** - Eleven är fysiskt närvarande i skolan men med tillstånd frånvarande från lektionen (hos elevvårdstjänsternas personal, på elevkårsaktiviteter, hos elevhandledaren etc.). REGISTRERAS INTE SOM FRÅNVARO.
- **Studier på annan plats** - Eleven är fysiskt borta från skolan, till exempel i sjukhuskola REGISTRERAS INTE SOM FRÅNVARO.
- **Försening** - En försening som är kortare än en lektion registreras som lektionsanteckning (antal minuter). REGISTRERAS INTE SOM FRÅNVARO.

Oppimisen tuki ja poissaolot

Stöd för lärande och frånvaro

On tilanteita, joissa oppilaalle kertyy runsaasti poissaoloja. Poissaolojen syynä voi olla sairaus, mutta opetukseen osallistumattomuus voi johtua myös luvattomista poissaoloista. Tärkeää on aina pyrkiä ennakoimaan tilanteet ja tehdä yksittäistä oppilasta koskevat ratkaisut hyvissä ajoin esimerkiksi ennen lukuvuoden päättymistä.

[Oppilaan poissaolot ja arviointi | Opetushallitus](#)

Det finns tillfällen då en elev har hög frånvaro. Orsaken kan vara sjukdom men frånvaron kan också vara olovlig. Det är viktigt att sträva till att förutse situationerna och fatta beslut om enskilda elever i god tid, till exempel innan ett läsår avslutas.

[Elevfrånvaro och bedömning | Utbildningsstyrelsen](#)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiusaamisen ennaltaehkäisy

Att förebygga mobbning

Suunnitelma kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta suojaamiseksi

Plan för att skydda mot mobbning, trakasserier och våld

1. Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista.
2. Oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllinen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimenpiteiden järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)
3. Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.
4. **Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä** sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi 6 §: mukaisesti s (Opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoito).
1. En uppskattning av det totala behovet av elev- och studerandevård och de elev- och studerandevårdstjänster som är tillgängliga
2. Läroanstaltens åtgärder för att främja den gemensamma elev- och studerandevården och tillhandahålla de stödinsatser som behövs (individuell elev- och studerandevård)
3. Sättet att ordna samarbete med de studerande och deras familjer samt med dem som arbetar vid läroanstalten och andra aktörer som bidrar till de studerandes välbefinnande
4. **En plan för hur de studerande ska skyddas mot våld, mobbning och trakasserier** samt åtgärder för att främja de studerandes hälsa och välbefinnande i enlighet med 6 § (i enlighet med en läroplan och elevhälsa som anordnas av utbildningsanordnaren)

Suunnitelmat kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta suojaamiseksi / Planer för att skydda mot mobbning, trakasserier och våld

- Hyvä toimintamalli perustuu **tietoon** ilmiöiden esiintyvyydestä yhteisössä
- Toimintamalli muuttuu ja kehittyy tarpeiden, tilanteiden ja kokemusten myötä
 - tietolähteiden käyttö, seuranta
- Suunnitelmassa kuvataan **konkreettiset** toimintatavat jokaiseen ilmiöön liittyen
 - **ennalta ehkäisevän** työn kokonaisuus
 - puuttuminen
 - yksilöllinen tuki ja seuranta (tekijä ja kohde)
 - **osallisuus** suunnitelman valmistelussa
 - **perehdytyksestä** huolehtiminen
- En bra verksamhetsmodell grundar sig på **information** om förekomsten av fenomenen i gemenskapen
- Verksamhetsmodellen förändras och utvecklas i takt med behov, situationer och erfarenheter
 - användning av informationskällor, uppföljning
- I planen beskrivs **konkreta** tillvägagångssätt för varje fenomen
 - det **förebyggande arbetet** som helhet
 - ingripande
 - individuellt stöd och uppföljning (både förövaren och den som utsatts)
 - **delaktighet** i beredningen av planen
 - säkerställande av **introduktionen**

Suunnitelmat kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta suojaamiseksi / Planer för att skydda mot mobbning, trakasserier och våld

Monialaisen osaamisen hyödyntäminen

- Opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tarjoavat
 - asiantuntemustaan suunnitelmien sisältöön ja toimeenpanoon
 - yksilöllistä tukea
 - ohjaavat tarvittaessa koulun ulkopuolisten palvelujen piiriin
- Sidosryhmäyhteistyö yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä ja yksilöllisen tuen järjestämisessä

Utnyttjande av sektorsövergripande kompetens

- Elevvårdstjänsternas personal erbjuder
 - sakkunskap för planernas innehåll och verkställande
 - individuellt stöd
 - hänvisar vid behov till tjänster utanför skolan
- Samarbete med intressegrupper för att utveckla gemenskapsfrämjande verksamhetssätt och för att ordna individuellt stöd

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

**Hankeavustukset kiusaamisen ja
väkivallan ehkäisyyn ja niihin
puuttumiseen perusopetuksessa**

**Projektunderstöd för insatser inom den
grundläggande utbildningen för att
förebygga och ingripa i mobbning och
våld**

Tavoitteet

Syfte

- Jaettavalla valtionavustuksella on tarkoitus edistää hallitusohjelman mukaisia toimia turvata jokaisen lapsen oikeus turvalliseen oppimisympäristöön omassa koulussaan.
- Tavoitteena on kehittää ja jalkauttaa toimintatapoja ja -malleja, joiden avulla näitä ilmiöitä voidaan
 1. Ennaltaehkäistä
 2. Puuttua tehokkaasti ja saada katkaistua pitkittyneitä ja vakavia tapauksia
- Tavoitteena on myös edistää kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn ja puuttumisen eteen tehtävien toimien yhtenäisyyttä ja vaikuttavuutta perusopetuksessa sekä vahvistaa alueellista koordinaatiota.
- Avsikten med understödet är att främja åtgärder som enligt regeringsprogrammet ska vidtas för att trygga varje barns rätt till en trygg lärmiljö i den egna skolan.
- Syftet är att stödja, utveckla och införa rutiner och modeller inriktade på att
 1. Förebygga
 2. Ingripa effektivt och avbryta utdragna och allvarliga fall
- Därtill är syftet med understödet att främja enhetligheten och effekten av de åtgärder som vidtas för att förebygga och ingripa i mobbning och våld

Tavoitteet

Syfte

- Jokaiseen hankkeeseen on sisällytettävä kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan **ennaltaehkäisy** ja niihin **puuttuminen** sekä **monialaisen yhteistyön vahvistaminen**.
- Hankesuunnitelmassa voi hyödyntää lisäksi seuraavia tavoitealueita:
 - ☐ Turvallisen ja yhteisöllisen **toimintakulttuurin** edistäminen koulussa
 - ☐ Oppilaiden ja huoltajien **osallisuuden vahvistaminen**
- I varje projekt bör **förebyggande och ingripande** i mobbning, trakasserier och våld samt att **stärka det sektorsövergripande samarbetet** ingå.
- I projektplanen kan utöver detta utnyttjas följande områden:
 - ☐ Främja en trygg och gemensamhetsfrämjande **verksamhetskultur** i skolan
 - ☐ **Stärka** elevernas och vårdnadshavarnas delaktighet

Monialaisen yhteistyön vahvistaminen

Att stärka det sektorsövergripande samarbetet

- koulun sisällä koulun henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa
- koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa kuten esimerkiksi nuorisotoimen, vapaa-ajan toiminnan (seurat, yhdistykset jne.) tai hyvinvointialueiden kanssa
- koulujen, sosiaalihuollon palvelujen ja poliisin kesken tehtävä yhteistyö
- etenkin pitkittyneiden ja vakavien tapauksien katkaisemiseksi/lopettamiseksi
- i skolan med skolans personal och elevvårdstjänsternas personal
- med aktörer utanför skolan, till exempel med ungdomsväsendet, fritidsverksamheten (klubbar, föreningar etc.) eller välfärdsområdena
- samarbetet mellan skolan, socialvårdstjänsterna och polisen
- särskilt för att avbryta/avsluta utdragna och allvarliga fall

Hanketyö 2025-2027

Projektverksamheten 2025-2027

- 37 hanketta, 10 hankkeessa kaksikielistä toimintaa
- 146 opetuksen järjestäjää ympäri maata
- Laajoja yhteistyöhankkeita sekä yhden opetuksen järjestäjän hankkeita
- Hankkeet päättyvät lukuvuoden 2026-2027 jälkeen
- 37 projekt, varav 10 har tvåspråkig verksamhet
- 146 utbildningsanordnare runtom landet medverkar
- Omfattande samarbetsprojekt samt enskilda utbildningsanordnares projekt
- Projektverksamheten avslutas efter slutet på läsåret 2026-2027.

Koulutuskokonaisuus 2025-2027

Fortbildningshelheten 2025-2027

- Opetushallitus tukee avustuksen saaneita hankkeita maksuttomalla täydennyskoulutuskokonaisuudella kiusaamisen, syrjinnän, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyssä ja puuttumisessa sekä turvallisen toimintakulttuurin rakentamisessa hankekauden aikana.
- Lisätietoa tulevista koulutuksista: <https://www.oph.fi/fi/teema-t-ja-kehittaminen/kiusaamisen-ja-vakivallan-ehkaisy-koulutuskokonaisuus>
- Under projektiden stöder Utbildningsstyrelsen de projekt som fått understöd med ett avgiftsfritt fortbildningspaket för insatser inriktade på att förebygga och ingripa i mobbning, diskriminering, trakasserier och våld och på att skapa en trygg verksamhetskultur.
- Mer information om kommande fortbildning: <https://www.oph.fi/sv/teman-och-utveckling/fortbildning-om-mobbning-och-vald>

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos - Tack

Kevään 2026 aamukahvit

16.1.2026

INKLU-hanke

13.3.2026

Uuden opinto-ohjaajan
opas ja Sopon
ajankohtaiset

8.5.2026

Vanhempainbarometrin
tulokset toisella asteella

13.2.2026

Oppimisen haasteiden
materiaalipankki
Osaamispohjainen CV

10.4.2026

Annie Advisor

8.5.2026

vanhempainbarometrin
tulokset toisella asteella